

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 264/2024-30

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **Pol'nohospodárske družstvo Mlynica**, Mlynica 78, zastúpeného JUDr. Jurajom Lukáčom, advokátom, Námestie svätého Egídia 11/6, Poprad, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9CdoPr/11/2023 z 27. februára 2024 takto

r o z h o d o l :

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9CdoPr/11/2023 z 27. februára 2024 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9CdoPr/11/2023 z 27. februára 2024 **zrušuje a vec mu vracia** na ďalšie konanie.
3. Najvyšší súd Slovenskej republiky **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **713,96 eur** a zaplatiť ich jeho právnomu zástupcovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 19. apríla 2024 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením o odmietnutí jeho dovolania v civilnom spore, ktoré žiada zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

II.

2. O žalobe zamestnanca sťažovateľa z 10. marca 2022 proti žalovanému sťažovateľovi rozhodol okresný súd rozsudkom z 19. septembra 2022. Určil, že okamžité skončenie pracovného pomeru sťažovateľa žalobcovi z 3. augusta 2021 je neplatné. Vychádzal z toho, že okamžité skončenie adresované žalobcovi do vlastných rúk neprevzal žalobca, ale jeho syn, ktorého údaje boli uvedené pri nečitateľnom podpise na doručenke. To má za následok jeho neplatnosť podľa § 70 Zákonníka práce (zamestnávateľ musí okamžité skončenie doručiť zamestnancovi) a § 38 ods. 1 Zákonníka práce (písomnosti zamestnávateľa týkajúce sa skončenia pracovného pomeru musia byť doručené zamestnancovi do vlastných rúk). K námietke sťažovateľa, že žaloba bola podaná po lehote podľa § 77 Zákonníka práce (neplatnosť skončenia pracovného pomeru môže zamestnanec uplatniť na súde najneskôr v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť), okresný súd uviedol, že plynutie tejto lehoty je viazané na doručenie okamžitého skončenia do vlastných rúk, a ak k tomu nedošlo, môže zamestnanec podať žalobu kedykoľvek po tom, ako sa dozvie o okamžitom skončení.

3. Proti rozsudku okresného súdu sa sťažovateľ odvolal. Namietol neúplné a nesprávne zistenie skutkového stavu a nesprávnosť právneho posúdenia. Namietol, že nebol vypočítaný syn žalobcu a doručovateľ, keďže syn mohol byť splnomocnený na preberanie zásielok. Okrem toho prevzatie zásielky synom možno považovať za zmarenie doručenia písomnosti žalobcom. Okresný súd vec nesprávne právne posúdil, keď neprihliadol na to, že žalobca prostredníctvom advokáta už 9. augusta 2021 na okamžité skončenie reagoval, a preto jeho ďalšie doručovanie bolo nelogické. Krajský súd rozsudok okresného súdu potvrdil, keďže nedoručenie okamžitého skončenia spôsobuje jeho neplatnosť a žalobu o neplatnosť môže zamestnanec podať kedykoľvek po tom, keď sa dozvie o okamžitom skončení.

4. Sťažovateľ proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie. Na jeho začiatku uviedol, že „*proti predmetnému rozsudku podáva žalovaný v zmysle ust. § 420 CSP DOVOLANIE, ktoré v zmysle § 428 citovaného zákona odôvodňuje tým, že: f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci*“.

5. Následne uviedol, že so žalobcom skončil pracovný pomer, keďže neprišiel do práce, a žalobca neplatnosť skončenia vyvodil z toho, že jeho neprítomnosť mala byť ospravedlnená. Žalobca sa tak neplatnosti okamžitého skončenia domáhal z iného dôvodu ako toho, pre ktorý bola vyslovená neplatnosť. Okrem toho sám žalobca v žalobe tvrdil, že okamžité skončenie mu bolo doručené 6. augusta 2021, a toto tvrdenie nezmenil ani po tom, ako vo vyjadrení k žalobe uviedol, že lehota na podanie žaloby uplynula 6. októbra 2021. Sťažovateľ zvýraznil, že nedoručenie okamžitého skončenia žalobca namietol až vo vyjadrení 20. júla 2022, no nezmenil pôvodné tvrdenia o neplatnosti okamžitého skončenia a ani netvrdil, že nedoručenie okamžitého skončenia spôsobuje jeho neplatnosť, a preto sa podľa sťažovateľa súdy mali zaoberať žalobcom pôvodne tvrdným dôvodom neplatnosti. Sťažovateľ ďalej namietol, že súd považoval za preukázané, že okamžité skončenie bolo doručené synovi žalobcu, hoci túto skutočnosť namietol, a preto mal okresný súd bez návrhu zistiť správnosť tohto tvrdenia. Tým, že to neurobil, bola podľa sťažovateľa narušená rovnosť strán konania.

6. Sťažovateľ okrem toho rozsiahlou argumentáciou namietol, že súdy zmenili zákonnú objektívnu lehotu podľa § 77 Zákonníka práce a bez zákonného podkladu vyvodili subjektívnu lehotu, ktorá by mala za následok to, že žalobu o neplatnosť skončenia pracovného pomeru by bolo možné podať kedykoľvek. Nesprávne rozhodnutie opreli o judikatúru českých súdov.

7. Najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa ako neprípustné odmietol. Podľa najvyššieho súdu sťažovateľ prípustnosť dovolania vyvodil z § 420 písm. f) Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), no následne, a nie celkom zrozumiteľne, uviedol niektoré odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 CSP. Následne v snahe porozumieť textu najvyšší súd uviedol, že sťažovateľ krajskému súdu vytýka nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, nevykonanie dôkazov, porušenie zásady rovnosti strán a nesprávne posúdenie začiatku plynutia prekluzívnej lehoty na uplatnenie neplatnosti skončenia pracovného pomeru.

8. Najvyšší súd uviedol, že nedostatočné odôvodnenie môže zakladať dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, no obsah spisu v ničom toto tvrdenie sťažovateľa neopodstatňuje, keďže rozhodnutie krajského súdu spĺňa náležitosti podľa § 393 ods. 2 CSP a krajský súd sa vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami. Najvyšší súd doplnil, že nezistil nedostatky v postupe krajského súdu, ktoré by odôvodňovali záver, že jeho výklad a záver sú svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené. Okrem toho z rozhodnutia krajského súdu nevyplýva aplikácia zákonov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. To, že sa s tým sťažovateľ nestotožňuje, nepostačuje na záver o zjavnej neodôvodnenosti. Najvyšší súd pripomenul, že iba súd rozhoduje, ktoré dôkazy vykoná.

9. Podľa najvyššieho súdu ak sťažovateľ v spojení s § 420 písm. f) CSP namieta aj nesprávne právne posúdenie veci, ide o neprípustnú námietku z dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia krajského súdu. Ani odkaz na české rozhodnutia nezakladá porušenie procesných práv podľa § 420 písm. f) CSP, keďže vychádzali z takmer totožnej právnej úpravy. Podľa najvyššieho súdu sťažovateľ procesne prípustne nenamietol, že došlo k odklonu od rozhodnutí najvyššieho súdu, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

III.

10. Sťažovateľ namieta, že najvyšší súd sa nevyporiadal s jeho zásadnými argumentmi a akceptoval záver, ktorý odporuje zneniu Zákonníka práce. Rozsiahlo reprodukuje svoje odvolacie námietky a následne interpretuje odôvodnenia krajského a najvyššieho súdu, v ktorých identifikuje viaceré logické rozpory súvisiace s doručením okamžitého skončenia a plynutím prekluzívnej lehoty. Sťažovateľ je toho názoru, že pracovný pomer skončil 3. augusta 2021, a preto súdy nesprávne uvádzajú, že nebolo možné ustáliť začiatok plynutia prekluzívnej lehoty podľa § 77 Zákonníka práce. Zdôrazňuje, že krajský súd porušil jeho práva, keď pre koncentráciu konania nepripustil ďalšie prostriedky procesnej obrany a rovnako ako okresný súd si jednostranne osvojil tvrdenia žalobcu bez toho, aby vykonal navrhnuté dôkazy a vypočul ho.

11. Najvyšší súd k ústavnej sťažnosti uviedol, že v rozhodnutí sa zaoberal všetkými dôvodmi prípustnosti, ktoré označil sťažovateľ. Zhodnotil, že rozhodol v súlade s ustálenou praxou a svoje závery podrobne odôvodnil. Dôvody uvádzané sťažovateľom sú opakovaním námietok, ktoré sťažovateľ uvádzal v priebehu celého konania a s ktorými sa konajúce súdy vysporiadali. Zastáva

názor, že sťažovateľ len vyjadruje nesúhlas s rozhodnutím bez právne relevantných argumentov z hľadiska prípustnosti dovolania podľa Civilného sporového poriadku.

12. Žalobca, v konaní o ústavnej sťažnosti zúčastnená osoba, k ústavnej sťažnosti uviedol, že rozhodnutie najvyššieho súdu považuje za správne, náležité odôvodnené, keďže poskytuje logické odpovede na všetky nastolené a podstatné otázky. Zastáva názor, že ani postupmi a rozhodnutiami okresného a krajského súdu nedošlo k porušeniu základného práva sťažovateľa, keďže v rozhodnutí najvyššieho súdu neabsentujú odpovede na namietané porušenie zákona.

IV.

13. Z hľadiska ústavného posúdenia treba rešpektovať právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať prípustnosť dovolania a vychádzať z toho, že v prvom rade je vecou najvyššieho súdu určovať si koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale i formalistická a aby bola čo najustálenejšia, a teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010).

14. Sťažovateľ v dovolaní namietal, že okresný súd našiel pre žalobcu iný ako ním v žalobe tvrdený dôvod neplatnosti skončenia pracovného pomeru a následne nevykonal ním navrhnuté dôkazy, keď rozhodnutie oprel len o doručku, ktorej správnosť spochybnil. Sťažovateľ namietal porušenie zásady rovnosti strán, keď mu nebola daná možnosť vykonať dôkazy na preukázanie jeho tvrdení o tom, že žalobca o okamžitom skončení vedel, a preto začala plynúť lehota na podanie žaloby podľa § 77 Zákonníka práce. Hoci jeho argumentácia bola poznamenaná nesprávnym zvýraznením nie dovolacích, ale odvolacích dôvodov, bolo aj najvyššiemu súdu zrejmé, že sťažovateľ nenamietal iba nedostatočné odôvodnenie rozhodnutí okresného a krajského súdu, ale predovšetkým to, že okresný súd žalobe vyhovel na základe skutočnosti, ktorú žalobca netvrdil (nedoručenie okamžitého skončenia), a následne ani nevykonal sťažovateľom navrhnuté dôkazy, z ktorých mal vyplývať opak (doručenie okamžitého skončenia žalobcovi), alebo také skutočnosti, z ktorých by bolo možné vyvodiť začatie plynutia dvojmesačnej lehoty na podanie žaloby. Z dovolania sťažovateľa tak bolo zrejmé, v čom sťažovateľ videl porušenie svojho práva na spravodlivý proces.

15. Najvyšší súd sa k týmto jasne formulovaným dovolacím námietkam nevyjadril a dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP redukoval len na otázku dostatočnosti odôvodnenia rozhodnutia krajského súdu. K námietke sťažovateľa o tom, že okresný a krajský súd v spore rozhodli na základe žalobcom netvrdených skutočností o nedoručení okamžitého skončenia a nevykonali ním navrhované dokazovanie k okolnostiam doručenia okamžitého skončenia, najvyšší súd stroho, všeobecne a neadresne uviedol, že v postupe krajského súdu nezistil nedostatky, ktoré by odôvodňovali záver, že jeho výklad a záver je svojvoľný alebo zjavne neodôvodnený. K námietke nevykonania navrhnutých dôkazov najvyšší súd pripomenul, že iba súd rozhoduje, ktoré dôkazy vykoná, no neformuloval žiadny záver k tomu, či rozhodnutie na základe netvrdených skutočností a následné nevykonanie dôkazov týkajúcich sa doručenia okamžitého skončenia je alebo nie je porušením práva sťažovateľa na spravodlivý proces.

16. Čo sa týka posúdenia dovolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia, je zrejmé, že okresný a krajský súd dospeli k záveru, že nedoručenie okamžitého skončenia pracovného

pomeru do vlastných rúk vedie k tomu, že vôbec nezačne plynúť lehota podľa § 77 Zákonníka práce, podľa ktorého neplatnosť skončenia pracovného pomeru okamžitým skončením môže zamestnanec uplatniť na súde najneskôr v lehote dvoch mesiacov odo dňa, keď sa mal pracovný pomer skončiť. Sťažovateľ namietal, že okamžité skončenie pracovného pomeru sa dostalo do dispozičnej sféry žalobcu, pričom tvrdil skutočnosti, z ktorých bol tento skutkový záver zrejmý. Z toho vyvodzoval aj nesprávnosť právneho záveru okresného a krajského súdu o nezačatí plynutia lehoty podľa § 77 Zákonníka práce. K takto jasne nastolenej právnej otázke najvyšší súd uviedol, že nestotožnenie sa sťažovateľa s právnym názorom okresného a krajského súdu nie je porušením procesných práv podľa § 420 písm. f) CSP a nie je procesne prípustným dôvodom dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP (odklon od záverov rozhodnutí najvyššieho súdu).

17. Z toho je zrejmé, že najvyšší súd sa na rozdiel od okresného a krajského súdu vyhol odpovedi na sťažovateľom v dovolaní formulovanú otázku, ktorá sa týka začatia plynutia lehoty podľa § 77 Zákonníka práce. Okresný, ako aj krajský súd rozhodli, že lehota v tomto prípade bez ohľadu na to, že Zákonník práce jasne formuluje jej začiatok dňom, keď malo dôjsť ku skončeniu pracovného pomeru, ani nezačala plynúť. Argumentácia sťažovateľa však bola o tom, že táto lehota začala plynúť dňom, keď mal skončiť pracovný pomer tak, ako to výslovne predpokladá § 77 Zákonníka práce, alebo najneskôr dňom, keď sa žalobca o okamžitom skončení pracovného pomeru nepochybne dozvedel. Na túto argumentáciu najvyšší súd odpovedal celkom všeobecne, keď uviedol, že krajský súd sa vysporiadal s podstatnými odvolacími námietkami a že nezistil, že by výklad a záver krajského súdu boli svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené. Najvyšší súd jasne vyjadrenú námietku sťažovateľa smerujúcu k nesprávnosti hmotnoprávneho záveru krajského súdu vybavil tvrdením o tom, že sťažovateľ procesne prípustne nenamietol, že došlo k odklonu od rozhodnutí najvyššieho súdu, ako to predpokladá § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

18. Odôvodnenie namietaného uznesenia najvyššieho súdu sa vyhýba odpovedi na sťažovateľom jasne nastolené právne otázky, ktoré boli rozhodujúce pre to, ako bude o proti nemu podanej žalobe rozhodnuté. Na strane jednej ide o otázky procesnoprávneho charakteru, ktoré možno podriaďiť pod dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP, a na strane druhej o otázku hmotnoprávneho posúdenia začatia plynutia lehoty podľa § 77 Zákonníka práce. Takýto prístup v rozhodovaní najvyššieho súdu je formalistický, keďže nerieši podstatu sporu, ktorá spočívala na strane jednej v tom, ako okresný súd viedol konanie, keď vychádzal zo žalobcom netvrdenej skutočnosti a následne odmietol vykonať dôkazy na preukázanie tvrdení sťažovateľa, ktoré bolo možné posúdiť v osobitnej a Zákonníkom práce výslovne neriešenej situácii začiatku plynutia lehoty podľa § 77 Zákonníka práce. Osobitosť tejto situácie vyplývala z toho, že doručenie okamžitého skončenia do vlastných rúk žalobcu nevyplývalo z doručenky, no všetky ostatné skutočnosti nasvedčovali tomu, že o tomto úkone žalujúci zamestnanec vedel. Rozhodnutím najvyššieho súdu tak došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto bolo ústavnej sťažnosti podľa čl. 127 ods. 2 ústavy vyhovené a uznesenie najvyššieho súdu bolo zrušené s tým, že vec sa mu vracia na ďalšie konanie.

V.

19. Zistené porušenie ústavných práv sťažovateľa odôvodňuje, aby mu najvyšší súd podľa § 73 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení

niektorých zákonov v znení neskorších predpisov úplne nahradil trovy konania, ktoré mu vznikli zastúpením advokátom. Ich výška bola určená podľa vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, čo za dva úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti – 2 x 343,25 eur) s náhradou podľa § 16 ods. 3 uvedenej vyhlášky (2 x 13,73 eur) predstavuje sumu 713,96 eur.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. júla 2024

Robert Šorl
predseda senátu